

Mahabatlara tomaşa etdiňiz

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Mahabatlara tomaşa etdiňiz MAHABATLARA TOMAŞA ETDIŇIZ

1991-nji ýyl. Türkiýede saýlawlar bolup geçýär.

Ankarada oturan ýerimden saýlawlary synlap otyryn. Häzir size bu saýlawyň onçakly bilinmeýän düýbünden başga hili ýaryşy hakda aýdyp bereýin. Soňunda gürrüňi RHP-dir Kylyçdarogluna baglajak bolýaryn...

1991-nji ýylda Türkiýede syýasy kommunikasiýa ulgamy üçin täzelikleriň bolup geçen saýlawy boldy. Partiýalaryň ählisi diýen ýaly mahabat agentlikleri bilen ylalaşyk baglaşdylar.

Hawa, döwür daşary ýurtly «syýasy kommunikasiýaçy» geňeşçilere ummasyz pul töläp saýlaw strategiýasyny ýöretmegiň döwrüdi.

ANAP-yň başlygy Mesut Ýilmazyň geňeşçisi fransiýaly Žak Segelady. Saýlaw döwrüniň strategiýasy we saýlaw kampaniýasyny ýöretmek işleri oňa ynanyldy.

Segela Türkiýede giňden tanaýardy, onuň özünden öň «Ejeme mahabatçydygymy aýtmaň, ol meni jelephananyň pianinoçysydyr öýdýär» atly kitaby gelipdi...

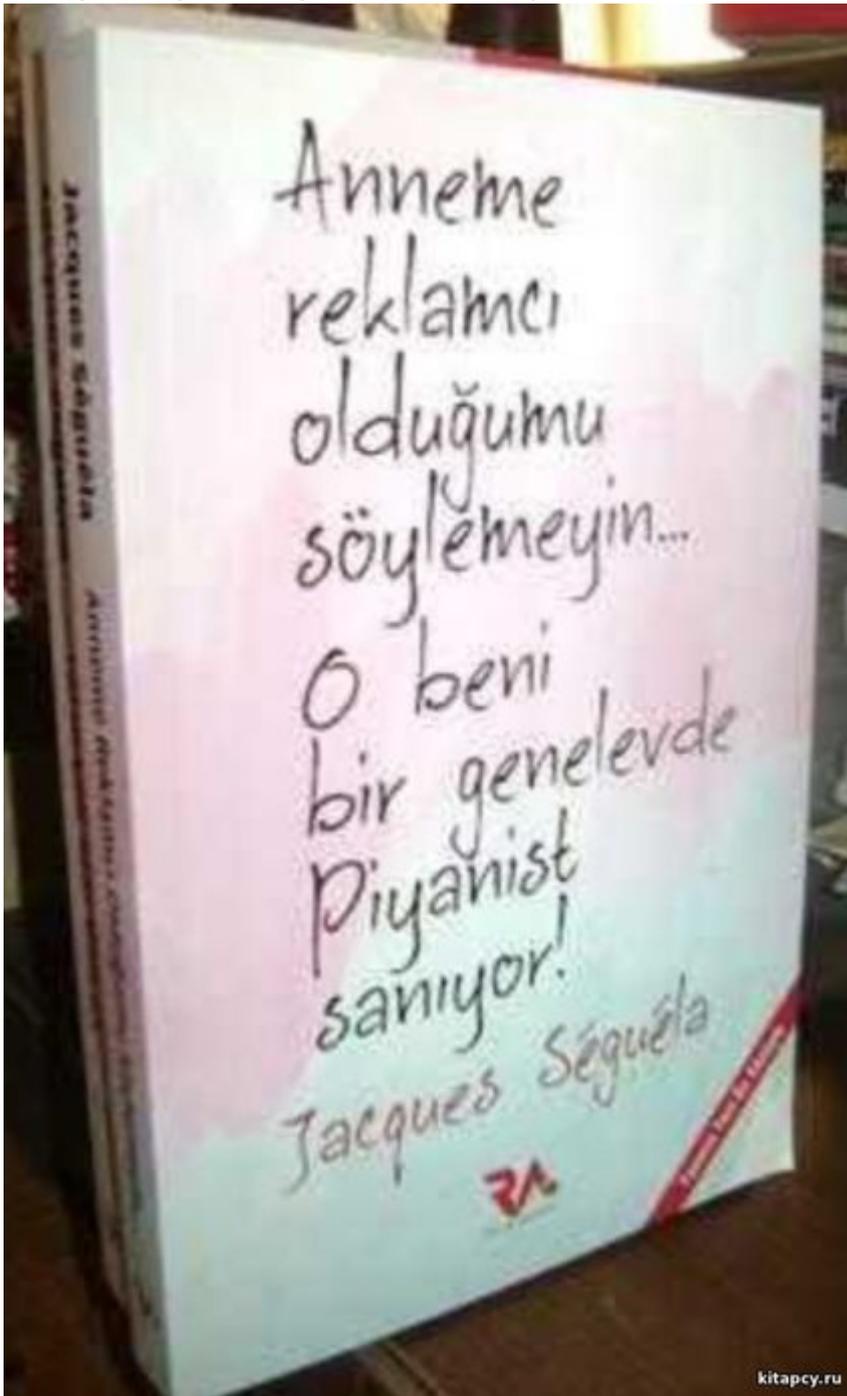
DÝP-nyň başlygy Süleýman Demireliň geňeşçisi bolsa ABŞ-ly Klifford A.Botwaýdy.

Aýdylyşyna görä ol saýlawlarda Demokratik partiýadan Jimmi Karter bilen Respublikan partiýadan Ronald Reýgana geňeşdarlyk

edipdir! Botwaý düşüňerlik derejede türkçe bilmesi-de täsin. Saýlawlarda ýeňiş gazandyrandygyna garamazdan bu gojany soň hiç görmedik. (1995-nji ýylyň saýlawlarynda Tansu Çilleriň syýasy geňeşçisi Jaý Kriegel has tanalýan biridi). Ýeri bolýar, häzir biziň gürrüňimiz bu geňeşçi hakda däl...

Şol döwür Botwaý özüniň Segela bilen deňeşdirilmegine şeýle jogap berdi:

– Jenap Segela marka-haryt mahabatçysydyr, syýasy kampaniýalaryň strategi däl.

* * *

On gün öň...

Teleyaýlymlaryň birinde Akan Abdulany gördüm. Ol kysymlaşmagy, kysym döretme strategiýasy hakda gür berýärdi. Mahabatçy biriniň «güýçli kysym (marka) nähili bolmalydygynyň» gürrüňini etmeginde geň galar ýaly zat ýokdy.

Geň galmaly zat: mahabatçy biriniň, satyjynyň RHP-Kylyçdaroglynyň 14-nji maýdaky saýlaw kampaniýasynyň strategiýasyny ýöretmegidi!

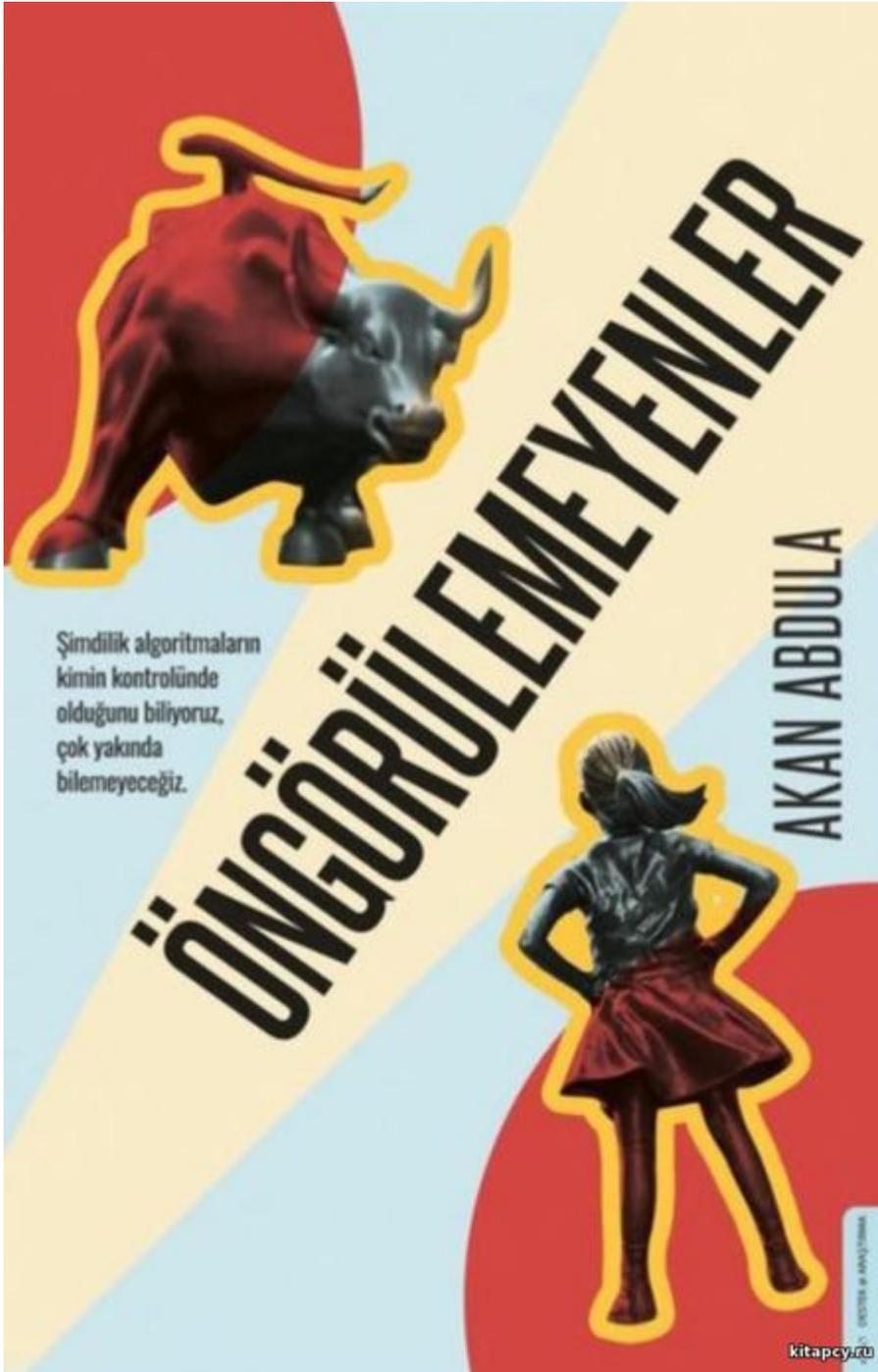
Bu kampaniýalaryň nähili şowsuz bolandygyny (we hatda ikinji tapgyrda hiç zat etmändiklerini) gördük, başymyzdan geçirdik.

Özüne «men mahabatçy däl, strateg hünärmen» diýen bolýar! Nämäniň strateg hünärmenimiş – kysymlaryň!

Bü täze nesilleriň pikirçe ha syýasat-ideologiýa bolsun, ha kysym (marka) – hemmesi bir zat!

RHP-Kylyçdaroglynyň saýlaw kampaniýasyny ýöretmek ynanylmazdan iki ýyl öň onuň «Öňünden görüp bolmaýanlar» kitabyny okadym.

Tankyt edeniňe-de degmeýän bu kitaby okap bolanymdan soň içimden «global mahabat-satygçy şereketleriň ýetişdiren «erni suwlylary» özlerini kimdir öýdýär» diýdim. Gyzyklanýanlar okasa gowy bor, bu kitaby ýazan mahabatça geçen 14-nji maýyň aýgytlaýjy-ykbal kesgitleýji saýlawlaryny ýöretmek işi nädip ynanyldy? «Üýtgeşik akylly adam» ýaly edip bulary kimler RHP-dir Kylyçdarogla çatyp berdi?

* * *

Nämemiş, biri mahabatçymyş...

Nämemiş, beýlekisi strateg hünärmenmiş...

Eýsem:

Fransiýaly Segela näme etdi: Mesut Ýilmazyň endigan daralan saçlary, äýnekleri, çalaja ýylgyrýan ýüz keşbi, elini çekgesine goýup dik garşysyndan alan fotosuraty bilen ynam bildirilýän, özüne göwni ýetýän syýasatçy obrazyny döretdi! (Mitingden oň konsert berme pikiri ilki şoňa degişlidi).

ABŞ-ly Botway näme goşant goşdy:

Demireliň gardirobyny üýtgetdi, troýkaly penjek-jalbarlary, goşa ilikli penjekleri geýdirdi («Žurnalistler bilen aýak üstünde gürleşiş, oturanyňyzda garnyňyz görünýär!» diýen ýaly maslahatlary beripdi).

14-nji maý döwründe Kylyçdaroglyna nämeleri etdirendiklerini gördük. Goşar gysma, ýürek yşaratlaryny we başgalary ýazmagyň hajaty barmy?

Eýsem partiýalar 1991-nji ýyldan soň mahabatçylar-satygçylardan nämüçin dalda gözläp duran boldy? Çünki partiýalar biri-birine meňzeş bolansoň, diňe mahabat bilen tapawutlanmak zerurlygy duýuldy! «Kim näme berse, baş lira has köp berjekdirin» wadasy ýaly...

– Ideologiýanyň, programmanyň hiç bir ähmiýeti ýokdy...

– Saýlaw syýasy däl, psihologik çäredir...

– Saýlawlarda diňe soň döredilen lider obrazy üstün çykyp biljekdi... we ş.m.

Türkiýede syýasy propoganda garaýşy diňe şuda dar ketege gabalyp goýuldy.

Seretseñizläň:

RHP-niň ýaşlar boýunça bölüminiň başlygy, beýleki bölüm başlyklary köplenç penjek-jalbarly gezýär. Hemmeler «resmi işgäre» öwrüldi! Obraza girmäge, daşky görnüşe üns berýän bu oglanlar ýaşyna görä geýnenoklar, «Kemal dädelerine» öýkünýär...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 06.10.2023 ý. Publisistika